

Adam Slavata synu Vilémovi

Na hradě Pražském 1597, 22. Julii.

... z povinnosti otcovský pomínouti sem toho nemohl, Tebe otcovsky napomenouti, aby na Všemohoucího Pána Boha pamatoval a od poznalé pravdy, s níž jsi ode mne a od paní máteře tvý jedný i druhý^[1], ano i od správců tvejh veden byl, neodstupoval, nástrojům těm, kteří by tebe od poznalý pravdy svéstí a duši tvý zle a přehrozně ublížiti chtěli, žádnou měrou se svéstí nedal a hříchu proti Duchu Svatýmu, kterej na věky odpuštěn nebude, se jeho nedopustil. Ach, milej Vilíme, co ty mi k těmto starostem mejm přehroznou a velikou starost činíš a mne ty dřívěji času do hrobu přivedeš. Domníval sem se, že ty mimo jinší děti mé mne k starosti mé (k) všelikému potěšení budeš a tuto se již, nastojte, jináče nachází! Všudy zde v Praze i jinde v Čechách ten hlas^[2] jde, že si od poznalé pravdy odstoupil a těm nešlechtným nástrojům d'ábelským Jesuiterům se svýsti dal, což jestliže to tak jest a že si to učinil, přeběda tobě a kýž si raději, jak si se narodil, v koupeli^[3] umřel, nežli sem toho na tobě dočekati měl, že si od poznalý pravdy odstoupil.

Vezmi sobě příklad hroznej z Františka Spiry co jest a v jaký zoufalství upadl, když jest od poznalý pravdy odstoupil, měj tuto sobě vejstrahu hroznou, ode mne otce tvýho danou – nezavozuj, pro Bůh tebe prosím, duše svý pro nějakou světskou libost, nezarmucujíc mne otce tvýho, paní mateře tvý, bratří a sester a jinejh množství přátel tvejh, nedopouštěj na tebe zlořečení hrozného – s pláče mtobě z veliké, srdečné žalosti toto psaní píši – pamatuj na Pána Stvořitele, Spasitele a Vykupitele svýho, co si jemu hned při křtu slíbil, jak při něm státi a v něho samýho věřiti a své spasení v něm samým (a ne v ustanovením lidským) že zakládati budeš. Strhneš-li se pak jeho a budeš chtítí se jinam vobrátití, co tobě z toho pojde, to ty potom (se) svou věčnou škodou a pozdě již poznáš. Nebo já před všemohoucí blahoslavenou Trojici se vosvědčuji, že tebou a tvejm zavedením vinen bejtí v ničemž nechci. Protož mi oznam a samou jistou pravdou bez všelijakého okolkování, mně po naschvalním poslu napiš, mám-li tomu věřiti jakej hlas o tobě, že si od poznalé pravdy vodstoupil...

Vilém Slavata otci Adamovi

2. dne Augusti 1597.

Vaše Milost, můj nejmilejší pane otče!

Z toho laskavýho a právě otcovskýho napomenutí, abych na všemohoucího pána Boha a při tom na duši svou a spasení její pamatoval, Vaší Mti^[1] z toho velice služebně a synovsky děkuji,

poněvadž jistě velikou a právě velikou otcovskou náchylnost a lásku VMti^[2] ke mně z toho poznati mohu, vedúc a napomínajíc mne k tomu, nad čež nic vzácnějšího a potřebnějšího člověku na tom světě býti nemá a nemůže, poněvadž jak duši svou jeden na tomto světě opatří, tak potom na onom světě na věčnosti účasten toho bude.

Kdež pak toho dokládati račte, že v Praze a jinde v Čechách o mně ten hlas jde, že bych já od poznalý pravdy odstoupiti a skrze to hříchu proti Duchu sv. dopustiti se měl; i zachovejž toho všemohoucí Bože můj, abych já se takovýho hříchu, z kteréhož nikda jeden dostatečného pokání činiti a kterýž na věčnosti jednomu odpuštěn býti nemůže, dopustiti měl, čehož že není, Vaši Mti skrze toto psaní z takovýho omylu bohda vyvésti chci...

Ráčíte mi dáleji v tom psaní poroučeti, abych VMti jistou pravdu beze všeho okolkování ihned oznámil, jestliže předce v tom náboženství, v kterým v mladosti vychován jsem, stojím čili jinýho něčeho přidržeti se chci: i abyste mou upřímnost synovskou k VMti poznati ráčili, tak učiním a VMti teď o tom, co nejkratší moci bude, oznámím.

Obcujíc já teď od několika let, jak byvši po ty čtyry leta ve Vlaších, jak prve půl druhýho léta, jsouc v tovaryšství pana ujce^[3] mýho nejmilejšího pana Joachyma z Hradce, a na větším díle v Praze, tak i teď přijevši ze Vlach, pravím obcujíc já mezi mnohými rozdílnými národy a při tom mezi rozdílnými vírami aneb náboženstvím, častokrát při mnohých příčinách disputace a rozepře o náboženství jsem slýchal (ač sám já jsouc proto v náboženství od správcův svých nemálo vyučen, častý rozepře s odpornými stranami sem míval) každý jak nejlépe viděl, svou stranu zastával, aby pak dostatečnými argumenty přinucen byl, druhým ustoupiti nechtěl. I přemýšloval jsem to u sebe, že možný není, aby všickni praví býti měli a že není jen jedna víra, skrze kterouž jeden spasení dosáhnouti má. A ačkoli slyšíc od katolických tak podstatný argumenta proti mému náboženství vésti, Bůh to ví, že častokráte velice mnou to hnulo a nemálo dubius (pochybný) v náboženství svým býti jsem musil. A ve dne i v noci mnohdykrát to jsem u sebe rozjímal a na to přemýšloval - však nic méně nikdy^[4] jsem to sobě v mysli dostatečně nechtěl připustiti, predce [jako] Johannes^[5] in eodem (v jedné šíře) chtějíc zustávati, podle toho jíše však ustavičně pána Boha srdečně za to jsem žádal, jestliže v pravý víře mně ráčil dáti poznání, aby mně také milostivě a do konce ráčil dáti v tom setrvati: pakli že bych v čem bloudil a na omylích postaven byl, aby mne skrze Ducha sv. svého milostivě lepší pravdou osvítiti a v ni poznání dáti ráčil.

V tom sem tak několik let porad zůstával a nikdy mysl svou dokonce na ničem jistým ustanoviti jsem nechtěl. Naposledy pak myslíce čím déleji odkládati budu, tím (u) větším nebezpečenství zůstávati musím, nejsouc jeden na tom světě životem svým žádný hodiny bezpečen a ačkoli víra jest dar Boží, však poněvadž Bůh všemohoucí obyčejně ve všech svých činech prostředků užívati ráčí, chce také, aby každý sám o to se staral a při jeho Božské milosti to vyhledával.

Si quidem non cogit nolentem sed ducit volentem (poněvadž nenutí nechtícího, ale vede chtícího). A učíc já se také z mladosti své až do této chvíle některým potřebným věcem zkusal jsem toho, že chtíc jeden něčeho nabýti a něčemu se dobře naučiti, že netoliko skrze slyšení, ale skrze mnohá čtení k tomu přijíti můž; pročež slyšíc prve nemálo o tom, chtěl jsem také skrze čtení víceji o

tom přezvědět a na to sem se také teď od některého času vydal a až posavád ještě v tom continiruji (trvám).

Poněvadž pak pravdu VMti oznámíte mám, jakž v tom mý zdání jest, tehdy Bůh ví, z dobrým svědomím, jiného v tom nepoznávám, než že catholická římská víra ta pravá, starodávní od Krista Pána a potom od apoštolův vzata a až do těchto časův v jistotě beze všeho kacířství zachovaná víra a církev jest. Jaký podstatný a dostatečný příčiny a argumenta mně k tomu přivedly, abych tomu věřil, pro krátkost psaní nechci nyníčko o tom mnoho vypisovati, jsouc toho oumyslu bohda časem svým něco šířeji o tom zprávu dáti. Toliko to VMti k soudu zdravému navrci chci, vědouc to o VMti dobře, že jsouc rozumný pán, víceji v jednom prstu (tak jak se říká) rozumu a soudu, nežli já ve všem těle míti račte.

Račte toliko jen VMti, můj nejmilejší pane otče, bedlivě na počátek jak catholický víry tak všech jiných sekt a náboženství se vohlédnouti, v pravdě jiného neráčíte naleznouti, než že catholická víra, církev^[6] od apoštolův až do tohoto času vždycky poslušně šla a zachována jest.

Že za apoštolův, za prvotní crkve tak mnoho ustanovení crkevních, jako nyníčko se nacházejí, nebylo, proto také crkev zfalšovaná není, aby čistotu svou prvotní proto porušiti a ztratiti měla; neb nebylo možný prvotně hned všecko to naříditi, poněvadž také těžce by jim to hned z počátku snéstí přišlo, nez časem svým crkev s dobrým uvážením a vnuknutím Ducha sv., co jest zapotřebného kdy viděla, to také narizovala a ustano[vo]vala, kterýž že každý křesťan nejináče než jako slova božihho poslouchati a jí se spravovati má, kdo o tom pochybuje? pravíc zjevně Kristus Pán o tom, že kdo jí neposlouchá, ten že za pohana a zjevného hříšníka držán býti má. A ta všecka ustanovení že z slova božihho vzata, z něho původ svůj mají a ničemu na odpor že nejsou, dostatečně se to prokazuje, než aby jaký nový učení o podstatných artikulích víry křesťanské v nynější církvi katolické rozdílný nežli v první církvi za starodávna bylo, to se nikoliv neprokáže.

To tak pilně u [sebe] VMt uvažujíc, račte také na počátek všech jiných sekt pohlédnouti. V pravdě račte naleznouti, že přede dvěma sty lety žádný naprosto z těch sekt nebylo, poněvadž nikdy se nenalezne, aby před Husitem^[7], Lutherem, Calvinem etc. jeden učitel nějaký byl, který by ve všem všudy s těmito sektáři se srovnával. To sice se nachází, že častokrát někteří učitelé bejvali, kteří některý tyto artikule také zastávati chtěli, ale vždycky každý z nich od katolický crkve přemožen a za kacíře vyhlášen jest byl.

Jak pak těchto nových sektářů učení jejich trvá, zřetelně se to ukazuje, že v málo několika letech vždycky se mění a jeden po druhým přicházejíc, mají svobodu psáti a učiti co chce, chtějí za moudřejšího a učenějšího držán býti, vždycky nebo něco přidá anebo ujme: ovšem pak patrně se poznává, jaká veliká nesvornost mezi těmi novými sektáři jest. Každý chce učenější nežli druhý býti a tak velice mezi sebou se haní, jse^[8] potupují a proti sobě píši, že by pak žádný učitel katolický proti jejím bludům nepsal, tehdy dosti mají činiti, aby každý bludy své zastávajíc, naposledy na tom se snéstí mohli, aby nějaká svornost mezi nimi býti mohla. Než to jistě veliká věc jest a očitě sám častokráte jsem to viděl, že jakkoliv veliká (o mnohý podstatný artikul víry) rozepře a nesvornost mezi nimi jest; vsak jestliže kdy jaká disputací s některým katolickým se děje, tehdy hned všickni, jako by

svorní byli, proti němu povstanou a jeho argumenty svými přemoci chtějí, z čehož zřetelně poznávají račte, že všech těch nových sektářů jiný úmysl není, než pravou, starodávnou, apoštolskou a katolickou církev potlačit, tak aby potom svobodněji, jeden každý jak se jemu vidí, učiti a sobě jak chce provozovati mohl.

Račte také na počátek těch všech novotných sektářů se vohlédnouti, jakým způsobem od katolické církve jsou odpadli a své bludy učiti počali. Jistě všech velice zlý počátek máte naleznouti a téměř všech také velice zlý skončení životův jejich. Soudíc tehdy jeden počátek těch sektářů s jakým svědomím a s jakou bezpečností může se jeden na takový základ bezpečiti a tomu věřiti, že on sám Duchem sv. byl osvícen a písmo svaté lépeji nežli vsickni jiní, kteří před ním a za jeho času byli, vykládati a jim rozuměti uměl, na své hlavě a na svém rozumu všecko zakládající a všechny jiný učitele křesťanské (jichž takový počet tak vzáctných. rozumných a učených po všem křesťanstvu bylo) za bludné a neumělé pro sua autoritate (sám o svéj ujmě) odsuzujíc a do konce potupujíc. Jistě ještě že na takový jedný hlavě a na takovým zlým, bludným základu není dobře se bezpečiti a své spasení v takovém nedovodným učením zakládati, poněvadž kde základ dobrý není tu také ovšem žádný stavení dobrý vzdělati nemůže.

Račte také při tom těchto vlastností a znamení pravé církve, po kterýchž poznána bejti má, posouditi, vědouc dobře, že pravá církev vyvolených Božích má býti jedna, svatá a obecná. Který církvi tehdy tyto vlastnosti připsáni^[9] a vlastně dány bejti mohou?

Jistě crkev těch sektářův, kteří od katolický víry odpadli, jedna slouti nemůže, poněvadž velice nesporní mezi sebou jsou a velký rozepře o podstatný artykule víry křesťanské mezi sebou mají. Hlavu také anebo pastýře jednoho, skrze což obzvláštní jednota se poznává, tolikéž žádného mezi sebou nemají, takže jako ovce rozptýlené bloudí a co se jim vidí, činí a učí. Catholická pak crkev že ona tu vlastnost právě má, kdo o tom spravedlivě může pochybovati, poněvadž jedním pastýřem spravována a řízena jsouc, jednosvorně po všech po všech krajinách kdekoliv jest, jednu víru drží a káže, ani v jednom artykuli víry nejsou sobě nikdy odporna.

Svatost pak aby crkvi těch sektářů přivlastněna býti měla, nikoliv se toho také nenalézá neb od počátku jejich, když^[10] jest se kdo mezi nimi našel, aby tak svatě život svůj vedl tak, aby za svatého držán spravedlivě býti mohl? Aniž také o žádným z nich neslyšeli, aby kdy jaký zázraky a divy činiti měli, jimižby svatost svou potvrzovati mohli; nýbrž hříchové a nedostatkové mnohý [mnozí] při nich se nacházejí. A obzvláště pak [z]řetelně to viděti, že vsickni ti sektáři těchto dvou hříchův se dopouštějí, totiž: nepobožnosti k svým předkům a rodičům a rouhání proti Pánu Bohu.

Nepobožnosti, protože všechny své předky. kterýkoliv před nimi byli, za bludné, neumělé (pravíc o nich. že jsou bloudili a ty pravdě, kterou oni učí, nerozuměli) a při tom také za nevěřícího a podle tého^[11] hodný věčného zatracení, poněvadž bez pravý víry žádný člověk spasen býti nemůže, drží, soudí a potupují. — Rouhání proti Pánu Bohu se dopouštějí, že jeho jako za nepravdomluvného mají, poněvadž Bůh slíbil skrze své proroky, že pravda boží má všem známá býti a Kristus Pán majíc z tohoto světa odjít, slíbil, že chce Ducha sv. crkvi poslati a že chce s ní až do skončení světa zůstat, což poněvadž žádný z těch sektářův crkev svou od apoštolův až do tohoto času poslušně

přivésti nemůže (neb, jak jsem nahoře dotekl, žádný z nich nemůže to dokázati, aby kdo před ním ve všech artykulích s ním se srovnávali) tehdy jistě to chtějí dokázati, že se těm slovům Kristovým za dosti nestalo. A podle toho Boha ukrutným činí, jakoby málo, toliko některým osobám pravdu svou zjeviti chtěl, kterýžby účastný smrti a krve Kristovy býti mohli. Anobř za nespravedlivého jeho Božskou milost držeti musí, že jest tak mnoho mučedníkův dopustil, krev svou pro víru křesťanskou vylíti a jim pravdu svou nezjeviti, poněvadž jistá věc jest, že vsickni ti jinou víru nedrželi než tuto katolickou, římanskou, která až podnes trvá. Katholická pak crkev že za svatou držána býti má, snadno se to poznati může, poněvadž zjevně se to ví, jak mnoho sv. lidí v ni se po všechny časy nacházelo, kteří potom smrtí a mučednictvím svým to prokázali, jak mnoho divův a zázrakův činili a ještě až posavád častokrát činí, dábly vymítajíc (což ještě až posavád žádný z těch sektářův dověsti nemohli) a jiný divy činíc.

Nepobožností proti rodičům a předkům svým se [ne]dopouštějí, držíc a věříc o nich to, že jim tu pravou víru od apoštolův ji nabyvši v jistotě a posloupně až do toho času zachovali a jim ji přivedli. Pánu Bohu se nerouhají, nýbrž jeho sv. Milost za pravdomluvného, milosrdného a spravedlivého drží, silně tomu důvěřujíc, že jest slibům svým za dosti ráčil učiniti, pravdu svou v čistotě všem národům zjeviti a těm, kteří krev svou pro ni vylili, jim hojnou odplatu za to dáti.

Třetí znamení crkve totiž, že má býti obecná, tolikéž crkvím těch nynějších sektářův nikoliv dáti se nemůže; neb vidíme dobře, v kterých krajinách toliko učení jejich se rozmáhá a že každého toho sektáře učení v obzvláštních toliko některých krajinách se rozmohla.

Katholická pak crkev že jest obecná, vidí se neb zjevná věc jest, že v kterýchkoli krajinách víra křesťanská se počala a pohanství jest vyhlazeno, že první počátek katolický viry jest byl. A ta víra jak jednou kde počata jest, tak ještě bez proměny trvá, a po všech krajinách všudy rozšířena jest, kromě že některý krajiny Turek sobě podmanil. A zde v Europě že tyto sekty některý povstaly, však nic méně na to místo v východních krajinách povstává a tam se rozšiřuje. Ale poněvadž sem napřed dotekl, že v tomto psání mým nechci široce toho vykládati, proč mi se catholická, římská ta víra a crkev lepší nežli jiný náboženství a všechny jiný sekty vidí býti a za pravější že ji poznávám, nechci tehdy víceji slov nytičky o tom činiti. —

Z toho tehdy VMt, můj nejmilejší pane otče, račte moci poznati, jestli já od poznalý pravdy odstoupiti a skrze to hříchu proti Duchu svatému dopustiti se míním, poněvadž nic víceji žádostiv nejsem než bludův zanechajíc pravdu poznati a jí se přidržeti, vědouc o tom dobře, že jsouce v bludích a [z]řetelně pravdu znajíc a nechtíti ji přijíti, než tolikéž zjevné jest proti milosrdenství Božímu hřešiti a hříchu proti Duchu svatému se dopustiti.

Kdež pak v psaní VMti toho dokládati račte, abych na to, k čemu od Vmti mého nejmilejšího pana otce, její Milosti dobré a svaté paměti paní máteři mé nejmilejší a potom od správcův mých veden a vyučován z mladosti jsem byl, pamatoval: i jistě nemohu jináč z dobrým svědomím říci, než že jak od VMti tak od nich k pobožnosti a ke všem dobrým cnostem s pilností veden a napomínán jsem byl a dejž Bože, abych tak život svůj spravovati mohl, jak od nich jsem vyučován byl. Že pak k náboženství svému všelijak mne přidrželi, za zlý jim to nemám, poněvadž co za nejlepšího drželi a

podle čeho spasení svý zakládali, k tomu mne také vedli. Jestliže kterýmu z nich Pan Bůh lepší poznání dáti ráčí, naději se, že tolikéž v tom tak horliví i horlivější budou.

Od týto pak tolikéž pani máteře mé nejmilejší^[12] k náboženství mému nemohl jsem tak horlivě veden býti, poněvadž já sem nikda s ní v náboženství zároveň nesmyslil^[13], následujíc její Mt učení Lutherovo a já Waldenských aneb Kalvinových — neb bratři Boleslavští a Calvin ve všem podstatným spolu [se] srovnávají. — A jaký rozdíl veliký o mnohý artykule mezi těmi dvěma sektami jest, račte dobře věděti: že mnozí Luterani raději k katolický nežli k kalvincký víře přistupují.

Že jste o mne tu naději jmíti ráčili, že mne mimo jiný děti VMti [k] potěšení míti ráčíte, dika Bohu naději se, že jsem až posavad tak se chovati hleděl, že k žádnýmu zármutku a ovšem ku posměchu VMti neb rodu mému žádnú příčinu zomysla sem nedal a na potomní čas s pomoci Boží tolikéž tak se chovati hleděti budu, abyste ze mně jestliže ne větší aspoň tak veliký jako z jiných dětí VMti potěšení jmíti ráčili.

Že byste raději mně to vinšovati ráčili, abych dítětem jsouc v koupeli zahynul nežli věku tohoto dočkal: i já bych bych byl téměř sobě toho přál. Nebo tehdáž jako neviňátko beze všech smrtných hříchův z tohoto světa do oné věčné radosti bych se odebral. Ale poněvadž soudové Boží divní a nevypravitedlní jsou a vůle boží v tom nebyla, kdo proti tomu (býti) může.

Račte mne napomínati, abych na slib svůj, který sem při křtu Svatém učinil, totiž že v Kristu Pánu samém spasení své zakládati budu, pamatoval; i nedejž mi toho Bože, abych jináče učinil.

A jistě žádný katolický ten neučí i nepíše ani k tomu se nepřizná, aby v svatých neb stvořených věcech a ovšem v ustanoveních lidských spasení své zakládati měl. Než poněvadž nic bez prostředků se neděje, jak jiný věci rozumný bejti mají, o tom kdo žádostiv toho jest, snadno se doptati může.

Abych já pal z nějakého návodu, oumysla, někomu k libosti a pro nějakou světskou libost náboženství své změnití a jiné přijítí a tím duši svou zavéstí měl, nikoliv toho, můj nejmilejší pane otče, abych tak lehkomyšlný bejti měl, věřiti neračte. Nýbrž že toho není, to před všemohoucím Pánem Bohem a přede vši blahoslavenou Trojici osvědčuji. Než že zjevné bludy a pravdu poznajíc, abych bludův zanechal a pravdy se přidržel, mý svědomí mne k tomu přinucuje.

A k tomu neničko teprve přiveden jsem; ale od několika již v takový pochybnosti jsouc a všemohoucího Boha za osvícení prosíc a žádajíc, nyníčko aspoň s pomocí Boží na něčem jistým ustanoviti, mysl svou spokojiti a resolvirovati se míním. Nechť tehdy mluví kdo co chce: jsouc já svědomím svým jist a lépeji nežli kdo jiný, proč co činím věděti mohoucí nic na jiný stíhavý řeči dbáti nechci.

A od Jesuitův abych sveden býti měl, tomu jistě odpírám. Neb já sem jak sem živ s nimi (nemnoho conversiroval), v jejich kollejích nebejval a malý rozprávky a ovšem řídký hádky o náboženství s nimi míval. A VMti prosím, nač by mne aneb kohokoliv jinýho oni svěsti měli! Zdali oni jaký nový učení nežli to, který prve nežli jejich ordo (řád) se počal, všudy mezi katolickými držáno bylo a učí a svým učením ve všech artykulích se všemi ve všech krajinách. kteří toliko jen katholičtí

se nazývají, se nesrovnávají? Než toliko ten rozdíl jest, že v jejich řádu učenější muži nežli v jiných ordiních se nacházejí.

Že bych pak ve svém náboženství stálý býti měl a o ničem nepochyboval, věříc, že v ničem blouditi nemohu — kdybych někde samotné bydlel a o ničem jiném žádné rozepře neslyšel, mohlo by se to státi. Ale obcujíc mezi rozličnými národy, mezi rozličnými náboženstvími, vždy na to mysliti musím. Poněvadž jen jedna víra pravá a jedna crkev býti musí, jestliže já v tý postavený jsem čili já bloudím a jinýho lepšího něco se nachází [toho se přidržeti mám], neb sice kdyby každý v svém náboženství stále měl trvati, tehdy žádný pohan, žid, novokřtěnec a jakýkoliv kacíř nemusel by se obrátiti a tak víra křesťanská nikda by rozmahána býti nemohla.

Že bych pak poznajíc pravdu a ji přijmouc, tím jak VMt mého nejmilejšího pana otce tak jiný pány a přátele svý zarmoutiti a uraziti měl, nenaději se toho, poněvadž nic neslušného a neobvyčejného, nenáležitého a nepoctivého, co by mé poctivosti a rodu mému na ujmě býti mělo, před sebe neberu. Račte dobře věděti, že víra jest dar Boží, a že ne vždycky od rodičův a přátel se nabejvá a že v duchovních věcech více Boha nežli lidí poslouchati sluší.

Příklady jinde jich nehledajíc v naší krajině v Čechách před rukama máme, že ne všickni v jednom rodu jednoho náboženství jsou a že každodenně mnozí jinýho náboženství jsou, k katolický víře se navracují. Jak Pán Bůh koho osvítiti ráčí, toho se také přidržeti má.

Abych já pak rozumnější nežli VMt a všickni moji přátelé (kteří toho náboženství jsou) býti a tím VMti potupovati chtěl, není a nemůže to při mně býti. (Kdo vroucné a srdečně Pana Boha za něco, co by k duši jeho spasení dobrému bylo, žádá, časem svým to také dostává.) A nesmýšlím také o žádným z přátel mých, aby o předcích našich, kteří před sty lety a ovšem daleji před tím živi byli, o nichž jistá věc jest, že jsou pravou, catholickou víru všickni ti drželi, něco zlého smysliti a je také potupovati měli! Než to toliko učiním, ustavičně všemohoucího Pána boha na svých modlitbách srdečně žádati budu, aby VMti a všecky přátele mé Duchem sv. osvítiti a to, co by VMti k spasení nejužitečnějšího bylo, milostivě poznati dáti ráčil. A jisté kdo tluče, bejvá mu otevřeno a kdo prosí, bývá mu dáno.^[14]

Ráčíte mi příklad Františka Spiry přivozovati, jak jest on v hrozný zoufalství upadl, když jest od poznalý pravdy odstoupil. I pamatuji, že jsem jednou tu historii četl, ale nedobře se mohu pamatovati, jakýho jest on náboženství byl a od jaký poznalý pravdy odstoupil. Buď jak buď, bludy vidouc je zavrci a pravdu poznajíce ji přijíti, jistě k žádnému to zoufání než k velikému potěšení duše a svědomí každého člověka býti to musí. Než jestližeby jeden lehkomylně pro nějakou libost světskou nedobře to prve rozsoudíc, jestliže jedno lepší nežli druhé jest, něco takovýho učinil, nepochybují, že Pán Bůh jeho také hodně trestati ráčí, takže potom nevědouc se na čem ustanoviti, zoufati sobě musí.

To snad mnohdykrát se přichází, že jsouc jeden jinýho náboženství a navrátíc se k catholické víře mnohý neštěstí jeho potom potkávají. Ale to se stává buď pro tuto dotčenou příčinu, buďže Pán Bůh člověka, jestliže stálý bude, zkusiti chce; aneb zdali člověk vejstupky a hříchy svými častokráte velkýho trestání od Pána Boha nezasluhuje? A k tomu také neštěstí zde na tomto světě a trestání

Boží, zdaliž není veliký znamení milosti a lásky Boží a ne Jeho hněvu a zuřivosti? A protože já s pomocí Boží zoufalství se nebojím, štěstí pak neb neštěstí jakýkoliv na tomto světě mne potká, dej se ve všem vůle Boží, mejmi hříchy a vejstupky mnohem víceji neštěstí a trestání Božího nežli štěstí zasloužíc já sobě.

Račte se můj nejmilostivější pane otče osvědčovati, že mým zavedením vinný nikoliv chťiti býti neráčíte. I ovšem tak jest; než mým spasením příčinou bohda konečně býti ráčíte.

A jistě Bůh všemohoucí VMti to v srdce dal, že jste mne v ta místa dáti ráčili, kdež netoliko tělesně něco zkusiti a něčemu potřebnému naučiti sem se mohl. Ale, což jest více, duchovně že jsem pravdu a pravú víru, skrze niž bohda spasen budu, nabyl. Já silně doufám, že všemohoucí Pan Bůh z duchem svým svatým VMt ještě osvititi ráčí a tuto pravdu lepeji nežli já poznati a tím k starodávný apošlolské víře a crkvi (která téměř za 1500 let v jistotě a posloupně vedena a zachována jest a kterou všickni předkové naši drželi a v ní životy svy skona[vše] nepochybně život věčný obdrží) se zase obrátiti a připojiti a z hříchův svých zde v tomto světě pokání činíc a z nich kněžím a poslům Božím řádně svćeným a vyslaným (poněvadž mimo tyto žádným jiným ta věc dána není) skroušeně se zpovídajíc odpuštění a rozhřešení jich řádně zde dostati a k voný^[15] potom slávě potvrzení toho vzítí ráčíte podle Krista Pána přípovědi, že cožkoliv od takových zde na světě rozvázáno bude že to i tam v nebe[s]ích rozvázáno býti má.^[16] A to VMti pokoj dobrého svědomí (kterýž jak jeden dostati má, kdož se nikdy žádnému pořádnému knězi nezpovídal a od něho rozhřešení nevzal?) zde na tomto světě ve všech VMti neštěstích mnohem víceji nežli všelijaký bohatství u štěstí za potěšení sloužiti bude.

Příliš dlouho tímto psaním svým VMti zaneprazdňuji. Služebně prosím, že mi to laskavě vážiti ráčíte, neb podle poručení VMti chťel jsem gruntovní správu o tom všem VMti dáti s tím pak se vším, ačkoli již [z]řetelně, co bludného a co pravého jest, poznávám: avšak ještě až posavad já sem žádný služebnosti crkevní od catholicých neužíval a to proto, že nechci tak sprosta k tomu přistoupiti: než prve to dobře poznati a na tom dostatečné se utvrditi. Že jsem až posavad v bloudích^[17] byl a že bloudy zavrci a v patrný pravdě, skrze niž spasení duše mý dojiti mám, přistoupiti tak, abych jednou ji přijmouc v ní stále až do smrti s pomocí Boží setrvati mohl a v tom se dobře utvrdíc, potom bohda služebnosti crkevních náležitě užlvati chci.

A i toho úmyslu jsem, popřeje-li mi Pán Bůh zdraví a maličko abych trochu lepší chvíli míti mohl, tehdy chci v krátký spis to uvésti, za jakými příčinami já sem náboženství svy změnil a catholicou víru přijal. A to potom některým přátelům svým chci communicirovati (ukázati), tak aby vědomo bylo, jestliže sem to lechkomyslnosti a pro nějakou světskou libost' - jakž nyníčko vobycejně vůbec lidi říkají - učinil. Kdo pak tomu věřiti chťiti nebude, to na jeho vůli jest: když já jen svědomím svým jist budu. Coetera curo nihil.^[18]

Toto jsem tak VMti napospěch napsal, neb jsouc zde každodenně hostí a vždycky sem i tam jezdíc, sotva tento den k tomu obrati jsem mohl, že jsem trochu pokoje užil a VMti zase odpověď dáti mohl. A nemohouc již pro krátkost času přepsati a k tomu taky poněvadž mý zlý písmo sotva VMt vyčísti moci ráčíte, dal jsem písáři přisežnému^[19] pána z Hradce přepsati. A jistě žeť jsem je žádným

jiným neukazoval a žádný člověk ani slova co bych psátí měl, mně neradíc, než z svý hlavy toliko jsem to psal, co mně svědomí mý vokazovalo. Buď jak buď služebně toliko prosím, že mi to již milostivě vážiti a k mý horlivosti na dobrou stranu vykládati ráčíte.

S tím VMti otcovský lásce, o kterýž silnou naději mám, že bohda do smrti k sobě zachovám, služebně a poslušně poručena se činím. Datum jak v listě 2. dne Augusti Anno 1597.